

**Administratoru profesionālā atbilstība,
nodrošinot kvalitatīvu maksātnešpējas
procesa gaitu.**

**Priekšlikumi maksātnešpējas procesa
uzlabošanai.**

2015.gada oktobris

Maksātspējas procesa administratoru vispārējais regulējums (I)

- Latvijā kopumā pašlaik praktizē 331 maksātspējas procesa administrators.
- Administratoru asociācijā šobrīd brīvprātīgi apvienojušies 224 administratori.
- No 331 administratoriem 168 ir zvērināti advokāti.

Maksātņespējas procesa administratoru vispārējais regulējums (II)

- Sertificēti maksātņespējas procesa administratori Latvijā darbojas kopš 2003.gada.
- Kopš 2009.gada administratoru amata pretendentu apmācību un sertificēšanu veic Administratoru asociācija (Apmācību centrs un Sertifikācijas centrs).
- Pirms tam administratoru uzņemšanu profesijā veica Maksātņespējas administrācija.
- Administratoru asociācija ir sertificējusi 84 no kopumā 331 administratora.

Profesionālitate = izglītība + darba pieredze

Lai kļūtu par maksātnešpējas procesa administratoru:

1. Jāiegūst augstākā juridiskā izglītība;
2. Pēc izglītības iegūšanas jāiegūst vismaz 3 gadu darba pieredze jurista vai tam pielīdzināmā amatā;
3. Jāiziet sertificēšanas process, kura ietvaros tiek novērtēta pretendenta atbilstība administratora profesionālajai kvalifikācijai jomās, kas nepieciešamas maksātnešpējas procesu īstenošanai.

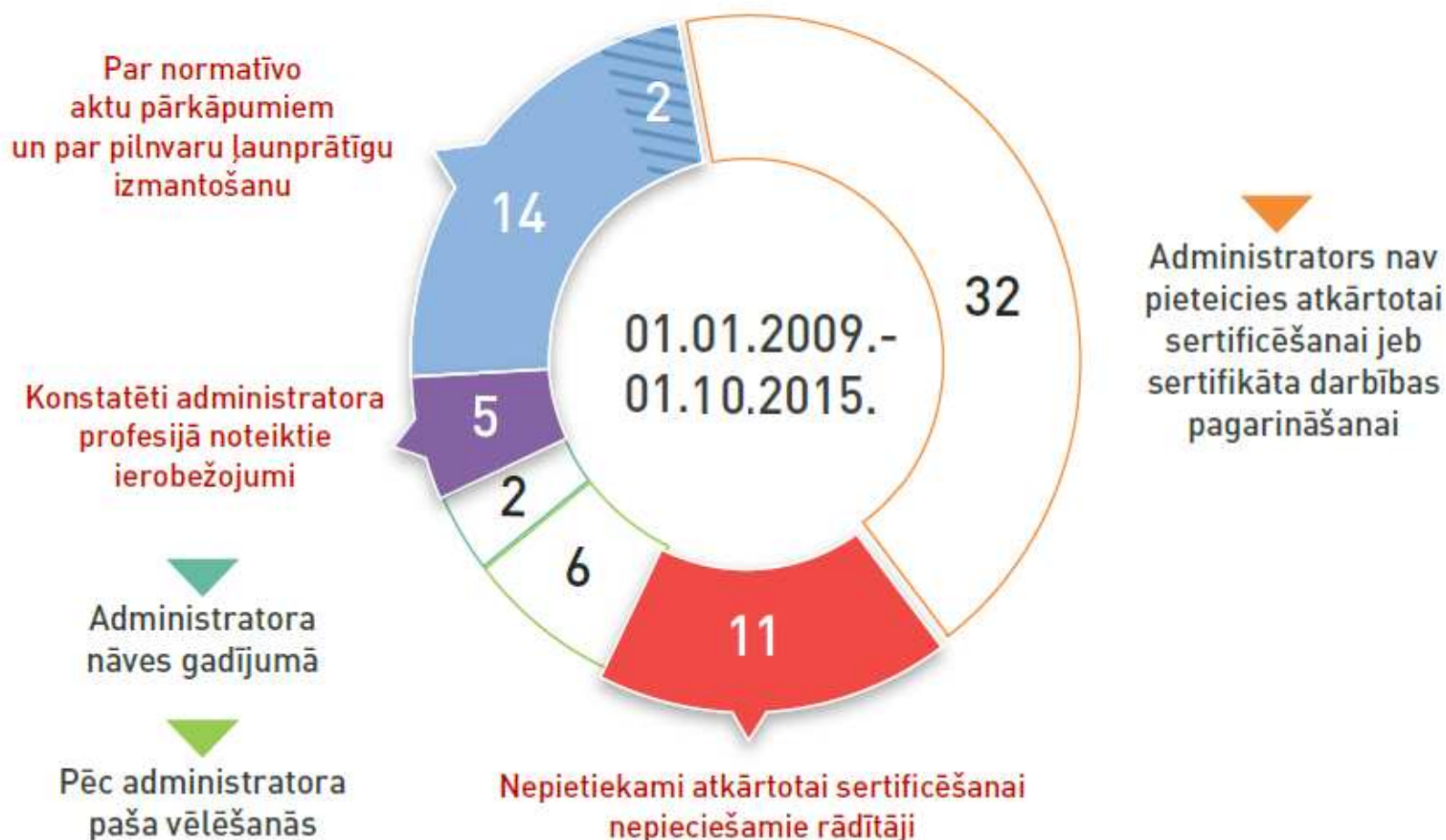
Administratoru sākotnējā atlase - sertificēšana

- Administratoru pretendentu apmācība 9 ar maksātnespējas procesu saistītās jomās:
 - Civiltiesības un civilprocess,
 - Administratīvais process,
 - Maksātnespējas process,
 - Grāmatvedība un finanses,
 - Nodokļi un to administrēšana,
 - Ekonomika un komersantu pārvalde,
 - Darba tiesības un darba aizsardzība,
 - Lietvedība un arhīvniecība,
 - Ētika.
- Eksāmens 2 daļās – praktiskā daļa un teorētiskā daļa;
- Sertifikāta izsniegšana sekmīgi nokārtota eksāmena rezultātā.

Maksātņespējas procesa administratora profesionālā darbība

- Administrators tiek sertificēts uz 2 gadiem;
- Atkārtotas sertificēšanas priekšnosacījumi:
 - Jāpraktizē profesijā,
 - Regulāri jāpilnveido profesionālā kvalifikācija.
- Ja tiek konstatēti administratora darbības pārkāpumi:
 - Tiesiskais pienākums (veikt noteiktu darbību),
 - Soda punkti, kas “jādzēš” apmeklējot profesionālās pilnveides pasākumus,
 - Sertifikāta darbības izbeigšana.

IZBEIGTA MAKSĀTNESPĒJAS PROCESA ADMINISTRATORU SERTIFIKĀTU DARBĪBA

Administratoru darbības uzraudzības kompetence

- Maksātnespējas procesa **administratoru darbību uzrauga valsts iestāde „Maksātnespējas administrācija”** – saņem un izskata sūdzības, nodrošina procesa regulāru kontroli.
- Uzraudzības mērķis – īstenot valsts un sabiedrības intereses tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos.

Problēmas:

- Šobrīd **uzraudzība primāri vērsta uz pārkāpuma fakta konstatēšanu un administratora sodīšanu nevis personas tiesību aizskāruma ātru novēršanu.**
- Maksātnespējas procesa administrators ir vienīgā juridiskā profesija, ko uzrauga ierēdņi, kuri nepraktizē attiecīgajā jomā un kuru profesionālā kvalifikācija maksātnespēja jomā nav pārbaudīta. Piemēram, zvērinātus notārus uzrauga Latvijas Zvērinātu notāru padome, zvērinātus advokātus - Latvijas Zvērinātu advokātu padome).

Administratoru asociācijas iesaiste ētikas pārkāpumu kontrolē kopš 01.03.2015.

- Administratoru asociācija iesaistīta administratoru darbības uzraudzībā saistībā ar profesionālās ētikas normu ievērošanas kontroli.
- Saistošs profesionālās ētikas kodekss visiem Latvijā praktizējošajiem maksātnespējas procesa administratoriem.
- Iespēja izbeigt sertifikāta darbību par rupjiem profesionālās ētikas normu pārkāpumiem pēc 01.03.2015.

Sūdzību iesniegšana Ētikas komisijā

- **Kreditors, komercsabiedrība** (tiesiskās aizsardzības procesā), **fiziskā persona** (šīs personas maksātnespējas procesā), **parādnieka pārstāvis** (juridiskās personas maksātnespējas procesā) var iesniegt sūdzību par administratora rīcību ne vēlāk kā 1 mēneša laikā no dienas, kad konstatēts iespējamais ētikas normu pārkāpuma fakts, bet ne vēlāk kā 6 mēnešu laikā no iespējamā ētikas normu pārkāpuma izdarīšanas dienas.
- **Ētikas komisija**, pamatojoties uz tās rīcībā esošajām ziņām, ir tiesīga ierosināt pārbaudes lietu.

Ētikas komisijas pieņemtie lēmumi pēc 01.03.2015.

- Ierosinātas 28 lietas;
- 7 gadījumos (25%) konstatēti profesionālās ētikas pārkāpumi.

Sabiedrības gaidas nekavējoties izbeigt sertifikāta darbību mediju atspoguļotos gadījumos pretstatā tiesiskajam regulējumam, kas paredz iespēju izbeigt sertifikāta darbību par rupju profesionālās ētikas normu pārkāpumu, kas izdarīts pēc 01.03.2015.

Priekšlikumi uzlabojumiem (I)

1. **Administratoru pašpārvalde apvieno visus maksātnespējas procesa administratorus, kuri ir tiesu sistēmai piederīgas personas un brīvās profesijas pārstāvji.**
2. **Administratoru pašpārvalde rūpējas par profesijas attīstību, prestižu un administratoru sertificēšanu.**
3. **Īpašā likumā tiek nostiprināti profesijas standarti, tiesības, pienākumi un atbildība.**
4. **Maksātnespējas procesa norises uzraudzību veic tiesa.**
5. **Izveidota disciplinārlietu komisija, kas vērtē administratora rīcību un, ja nepieciešams, piemēro sodu.**
6. **Ieviesta administratoru profesionālās darbības riska kolektīva apdrošināšana (papildus individuālajai profesionālās darbības apdrošināšanai).**

Priekšlikumi uzlabojumiem (II)

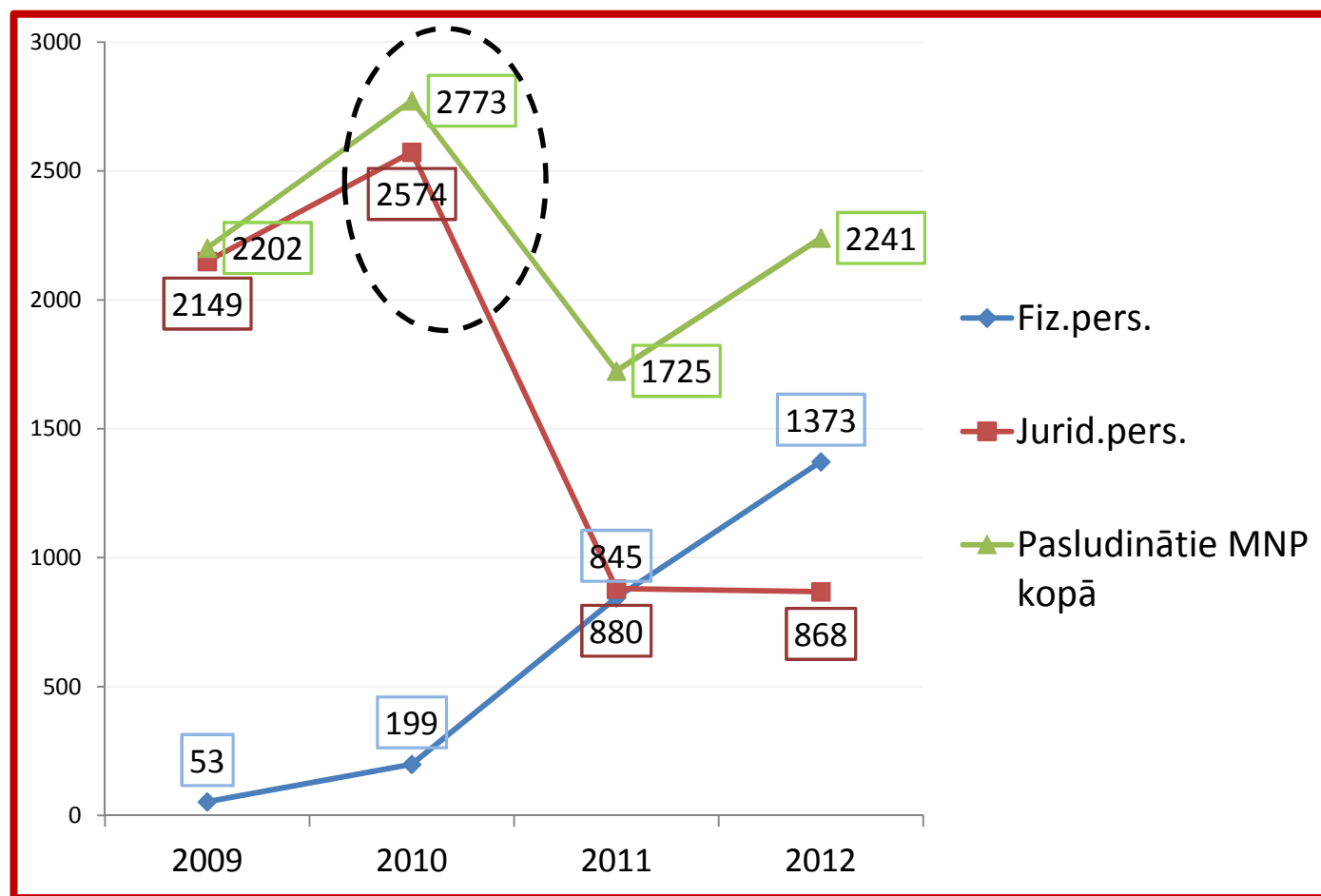
6. **Administrators iecelšanā** maksātnešpējas procesā tiek ņemta vērā **administrators pieredze un/vai specializācija**.
7. Diskutējama **administrators palīga** institūta ieviešana.
8. **Starptautiskajām tiesību normām atbilstošā administrators statusa noteikšana** maksātnešpējas procesa administratoriem.
9. Jādefinē maksātnešpējas procesa **mērķis** un jārada atbilstošs, **uz rezultātu** un sabiedrības interesēm **vērsts tiesiskais regulējums**.

Maksātnespējas sistēmas un tiesiskā regulējuma problēmas

- **Vājš progress** – Administratoru asociācija jau 2013.gadā diskusijā *AmCham perspektīva* vērta uzmanību uz kreditoru līdzekļu atgūšanas u.c. maksātnespējas procesa problēmām. **Kopš 2013.gada risināta tikai 1 problēma** – izsoļu “reiderisms” (no 2016.g.).
- **Valsts Kontrole** 2015.gada martā lietderības revīzijā „Vai valstī īstenotā maksātnespējas politika ir efektīva?” **konstatēja, ka TM nav izstrādājusi nozares politiku un definējusi MNP mērķus.**
- **LTRK** 2015.gada septembrī norāda, ka “**pašreiz maksātnespējas jomā tiek veikti haotiski pseidouzlabojumi**” (..) “*grozījumi [tiesiskajā regulējumā] vērsti nevis uz nozares sakārtošanu un Valsts kontroles ieteikto maksātnespējas jomas politikas izveidi, bet gan kārtējo reizi vērtējami kā pavirši, haotiski un ar iesaistītajām pusēm nesaskaņoti pseidouzlabojumi bez nopietna seguma un konteksta ar uzņēmējdarbības vides situāciju.*”

Administratoru asociācijas 2013.gadā apkopotā un prezentētā statistika (I)

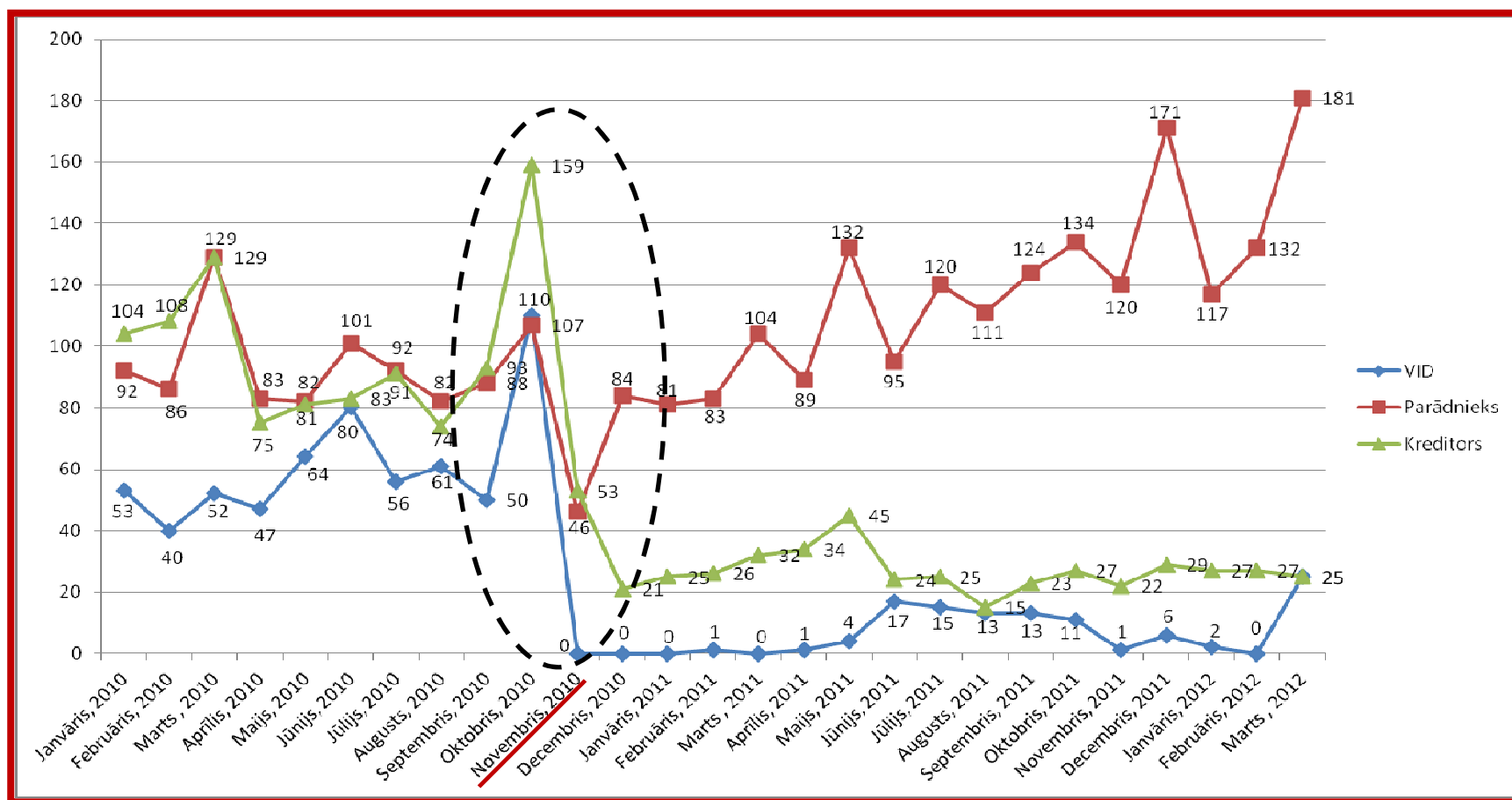
Iesniegto maksātnespējas procesa pieteikumu skaits

* Maksātnespējas reģistra dati, 2013.gada janvāris

Administratoru asociācijas 2013.gadā apkopotā un prezentētā statistika (II)

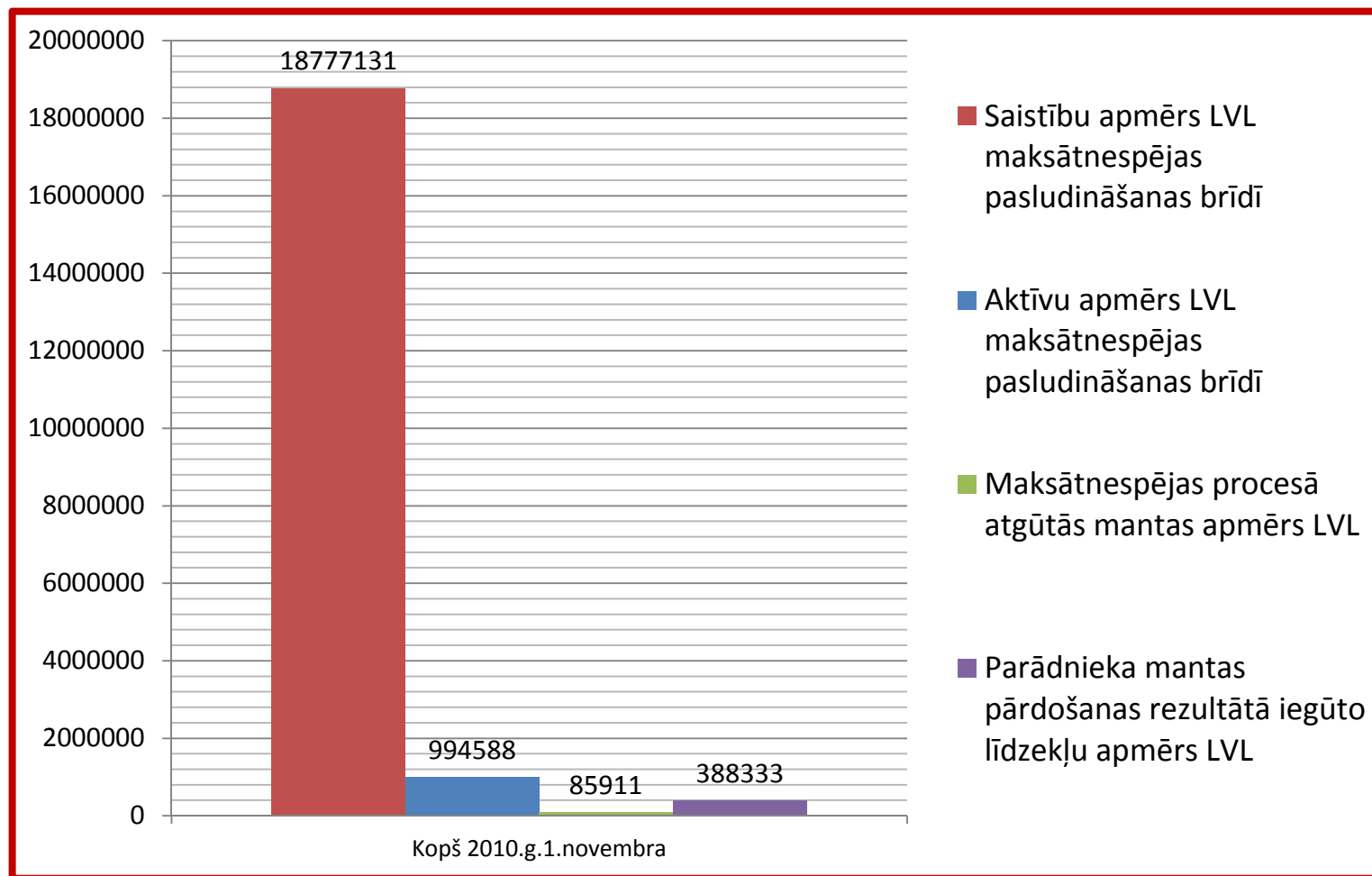
Iesniegto maksātnespējas procesa pieteikumu iesniedzēji

* Maksātnespējas reģistra dati, 2013.gada maijs

Administratoru asociācijas 2013.gadā apkopotā un prezentētā statistika (II)

Saistību apmērs uzņēmumiem, kuri pasludināti par maksātnespējīgiem

Statistika 2013.

- **Nodokļu parāds maksātnespējīgiem uzņēmumiem – vairāk nekā 370 miljoni Ls (~530 miljoni EUR)***
- **No 100 lielākajiem nodokļu parādniekiem (parādu kopsumma 117 miljoni Ls (~ 170 miljoni EUR)*) tikai 6 pasludināti par maksātnespējīgiem.**

Problēmas

2013. VS 2015.

1. Novēloti maksātnespējas procesa pieteikumi.
2. Slēpti aktīvi.
3. Administratoram netiek nodoti parādnieka dokumenti un aktīvi.
4. Neefektīva uzraudzība
5. Nepilnīgs tiesiskais regulējums un pretrunīga tiesu prakse.
6. Valdes locekļu nesodāmība par MNP neiesniegšanu,
7. Netiek konstatēta faktiskās maksātnespējas diena.
8. Fiktīvi kreditori.
9. Izsoļu "reiderisms".

1. Novēloti maksātnespējas procesa pieteikumi.
 2. Slēpti aktīvi.
 3. Administratoram netiek nodoti parādnieka dokumenti un aktīvi.
 4. Neefektīva uzraudzība.
 5. Nepilnīgs tiesiskais regulējums un pretrunīga tiesu prakse.
 6. Valdes locekļu nesodāmība par MNP neiesniegšanu.
 7. Netiek konstatēta faktiskās maksātnespējas diena.
- ✓ Fiktīvi kreditori (daļēji risināts).
- ✓ Izsoļu "reiderisms" (tiek risināts)

Problēmas 2015 VS TM priekšlikumi

1. Novēloti maksātnespējas procesa pieteikumi.
2. Slēpti aktīvi.
3. Administratoram netiek nodoti parādnieka dokumenti un aktīvi.
4. Neefektīva uzraudzība.
5. Nepilnīgs tiesiskais regulējums un pretrunīga tiesu prakse.
6. Valdes locekļu nesodāmība par MNP neiesniegšanu.
7. Netiek konstatēta faktiskās maksātnespējas diena.

1. Valsts amatpersonas statuss maksātnespējas procesa administratoriem.
2. Administratoru sertificēšanas nodošana valsts pārvaldei.
3. Formālas izmaiņas administratoru uzraudzības sistēmā.

Nozares politikas, mērķu neesamība un patieso problēmu un nozares priekšlikumu ignorēšana ir galvenais iemesls stagnācijai maksātnespējas nozarē.

**Turpinoties stagnācijai maksātspējas
nozarē, zaudējumi tautsaimniecībai
pieaug.**

Paldies par uzmanību!

*Latvijas Sertificēto maksātspējas procesa
administratoru asociācija*